

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study 1) personal, economic, and social conditions of farmers 2) knowledge level and sources of knowledge of farmers 3) practices regarding intercropping 4) opinions and motivations in intercropping 5) factors related to the adoption of intercropping 6) problems and suggestions of farmers regarding the intercropping in immature rubber-trees prior. The total population of rubber plantation farmers in the study was 3,860 people. The sample of 194 population was done by using the Taro Yamane formula with the error value of 0.07 by accidental sampling method, from intercropping in immature rubber-trees farming among 's farmer group and did not intercrop in immature rubber-trees farming among 's farmer group. Data were collected by conducting interviews and was analyzed by using descriptive analysis and group classification analysis. The results of the study showed that 1) most of the farmers were male with an average age of 58.45 years and the most popular intercropping in immature rubber-trees farming among were upland rice, peanut, banana, lemongrass, pineapple, and corn, respectively. 2) Intercropping's farmer group knowledge was at the highest level. and did not Intercropping's farmer group knowledge was at a high level, both groups of farmers got the most knowledge from the mass media. 3) Practices regarding intercropping were adopted at the highest level. 4) There were most opinions on the issue of cost-effective use of space by intercropping's farmer group and did not Intercropping's farmer group with the most opinions on the issue of rubber planting helped in reducing household expenses. And incentives for Intercropping's farmer group, there was the most motivational issue about the market. as for did not intercropping's farmer group, there was the most motivational issue regarding the need to generate extra income. 5) Factors related to the adoption of intercropping in Para rubber farming at a significant level were knowledge level, problems level, number of members in the household, and number of labors in the household. 6) The most problem of the intercropping's farmer group was marketing and did not Intercropping's farmer group, were environmental problems. And overall, farmers' recommendations for support from government agencies were at the highest level. and the promotion aspect was at a high level.

Keywords: Adoption, Intercropping para rubber trees

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันในประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อเศรษฐกิจในประเทศ และในภาคการเกษตรนั้นเกษตรกรจะมีปัญหาเกี่ยวกับตลาดสินค้าที่จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ราคาผลผลิตตกต่ำ (สุชาติา ทรวงบุญชิต, 2563, ออนไลน์)

ทั้งนี้เกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอตะกั่วทุ่ง ประกอบอาชีพทำหลักคือการทำสวนยางพารา จำนวน 3,860 ครัวเรือน เนื้อที่ประมาณ 59,102 ไร่ (ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563) และเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราส่วนใหญ่นั้นในพื้นที่อำเภอตะกั่วทุ่ง จะทำการเกษตรเชิงเดี่ยว เกษตรกร มีรายได้ทางเดียว ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในเรื่องของรายได้ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว เกษตรกร โดยที่ยางพาราใช้ระยะเวลาประมาณ 7 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ แต่จะมีพื้นที่ว่างระหว่างแถวของต้นยางพาราในช่วง 1-3 ปีแรกนั้น ต้นยางพารายังเล็กไม่ก่อให้เกิดร่มเงา เกษตรกรอาจจะทำกิจกรรมเสริมที่เหมาะสมและสนใจในระหว่างที่ต้นยางพารายังไม่พร้อมกรีด โดยในพื้นที่อำเภอตะกั่วทุ่งนั้นพบว่า มีเกษตรกรชาวสวนยางพาราบางราย นิยมปลูกข้าวไร่ดอกข่า ปลูกสับปะรด ปลูกถั่วลิสงและปลูกผักในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด

ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ว่าจะในเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสถานการณ์โลก ที่ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางมีคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำ จึงควรมีการศึกษาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ ในการทำกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริม ลดต้นทุนการผลิต เกิดการยกระดับเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอตะกั่วทุ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องของการช่วยเหลือดูแลเกษตรกร สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและสร้างความเข้มแข็งในภาคการเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ และแหล่งความรู้ เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด ของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและแรงจูงใจในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด
6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของเกษตรกร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา รวมจำนวน 3,860 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่าง 194 ราย สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ จำนวน 97 ราย และ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ จำนวน 97 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด และ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

คำถามให้เลือกตอบแบบผิดถูก และ ตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม

ผลการวิจัย

1. สภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร เกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 58.45 ปี มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.49 คน ระดับการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก มีอาชีพรองคือค้าขาย มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.89 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินโดยส่วนใหญ่เป็นโฉนด นส4จ. จำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 1.86 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานจ้าง รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 133,944.59 บาท/ปี ภาระหนี้สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 93,852.57 ต้นทุนการทำสวนยางพารา 1-3 ปี แรกเฉลี่ย 4,274.51 บาท/ไร่ เกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ทางสังคม

2. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิด ในภาพรวมเกษตรกรส่วนมากร้อยละ 47.9 มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางอยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบได้ถูก 13-15 ข้อ) กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ ส่วนมากร้อยละ 73.2 มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบได้ถูก 13-15 ข้อ) และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ ส่วนมากร้อยละ 60.8 มีความรู้อยู่ในระดับมาก (ตอบได้ถูก 10-12 ข้อ) โดยข้อที่เกษตรกรตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พืชล้มลุกที่เป็นพืชอายุสั้น เช่น สับปะรด ข้าวโพด ข้าวไร่ ควรปลูกห่างจากแถวยางไมต่ำกว่า 1 เมตร รองลงมาความอุดมสมบูรณ์ของดินไม่มีผลต่อการพิจารณาการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต (เฉลย: ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีผลต่อการพิจารณาการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต) และหลังจากปลูกพืชแซมต่างๆ ในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีตให้ปลูกพืชตระกูลถั่วแทนทันที

2.2 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต พบว่า เกษตรกรมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61) โดยเมื่อพิจารณา แหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่า ได้รับความรู้จากสื่อสารมวลชน มากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อกลุ่ม สื่อบุคคล และสื่อออนไลน์ตามลำดับ โดยกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จากสื่อสารมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จากสื่อสารมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91)

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต โดยภาพรวมกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (มีการปฏิบัติ 13-15 ข้อ) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่า ข้อที่เกษตรกรปฏิบัติน้อย 3 ข้อแรก ได้แก่ การตรวจวิเคราะห์ค่าดินก่อนการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต รองลงมาหลังจากปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีตให้ปลูกพืชตระกูลถั่วแทนทันที และใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต

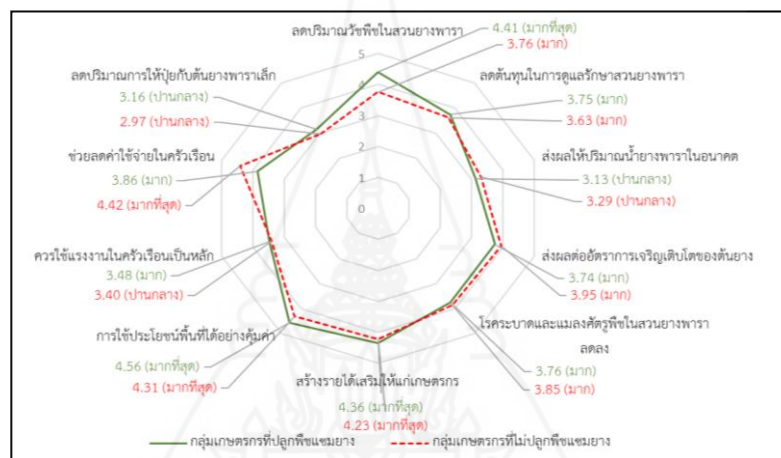

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

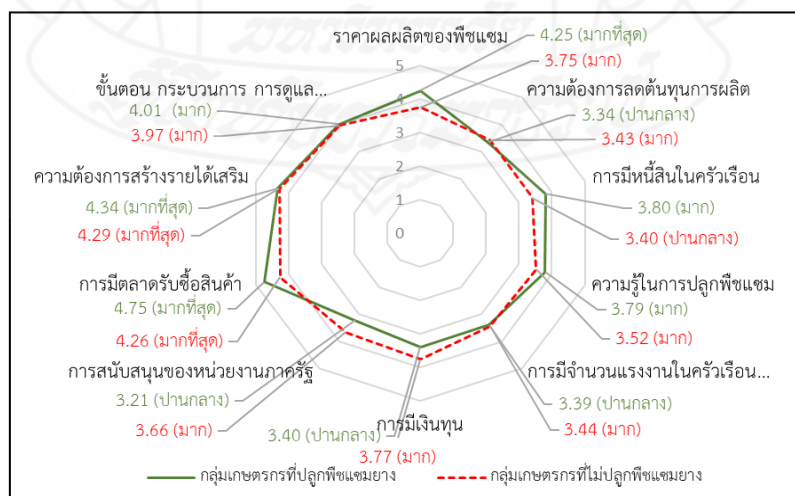
4. ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด

4.1 ความคิดเห็นในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 4.43) รองลงมาคือสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.29) และช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความคิดเห็นในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของกลุ่มเกษตรกร

4.2 แรงจูงใจในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีตลาดรับซื้อผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.50) รองลงมาความต้องการสร้างรายได้เสริม (ค่าเฉลี่ย 4.31) และราคาผลผลิตของพืชแซม (ค่าเฉลี่ย 4.00) ตามลำดับ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แรงจูงใจในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของกลุ่มเกษตรกร

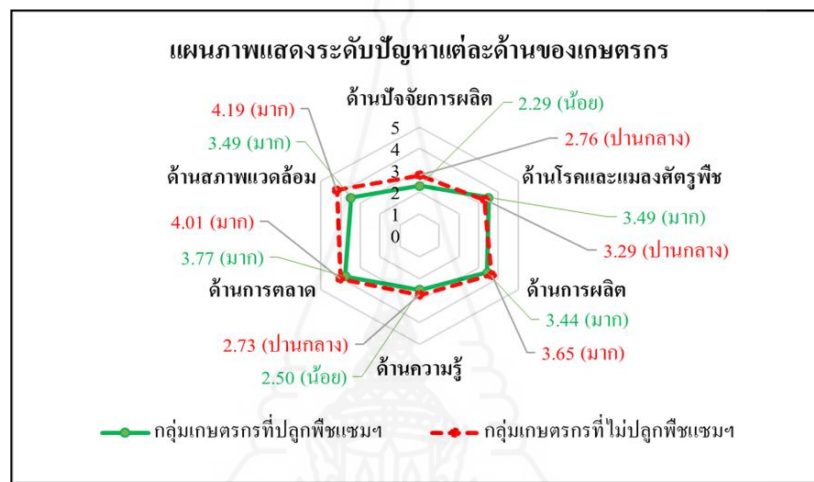

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต พบว่าเกษตรกรกลุ่มที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีปัญหาด้านการตลาดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.77) และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.19)

ภาพที่ 3 สรุประดับปัญหาแต่ละด้านเกี่ยวกับการยอมรับการปลูกพืชแซมยางฯ ของกลุ่มเกษตรกร

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริม และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดใน 3 ประเด็นแรก ตามที่แสดงในตารางที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ประเด็นข้อเสนอแนะของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ

ด้านการส่งเสริม		ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	
กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ	กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ	กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ	กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ
1.การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ รวบรวมสายพันธุ์พืชแซมที่ปลูกในสวนยางพารา ก่อนระยะเปิด (ค่าเฉลี่ย 4.57)	1.ภาครัฐควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.48)	1.ภาครัฐและเอกชนควรมีการวิจัยและพัฒนาชนิด พันธุ์พืชแซม ที่แข็งแรง ทนทาน เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.39)	1.หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีการจัดหาตลาด รองรับผลผลิตของ พืชแซมฯ (ค่าเฉลี่ย 4.61)
2.ภาครัฐควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.36)	2.การจัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ ที่เกษตรกรทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงได้ (ค่าเฉลี่ย 4.38)	2.ภาครัฐควรมีการจัดทำแปลงสาธิต การปลูกพืช แซมยางฯ เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ ให้แก่ผู้ที่สนใจ (ค่าเฉลี่ย 4.38)	2.ภาครัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการปลูกพืชแซม (ค่าเฉลี่ย 4.41)
3. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในการผลิตพืชแซมยางฯ (ค่าเฉลี่ย 4.35)	3.ภาครัฐควรส่งเสริมการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในการผลิตพืชแซมยางฯ (ค่าเฉลี่ย 4.37)	3.ภาครัฐควรมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชแซมยางฯ (ค่าเฉลี่ย 4.37)	3.หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชนควรมีการวิจัยและพัฒนาชนิด พันธุ์พืชแซมที่แข็งแรง ทนทาน เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.25)

6. การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ไต่บ้างที่มีผลต่อการจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่ยอมรับและไม่ยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด โดยใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มด้วยเทคนิค Discriminant Analysis โดยตัวแปรที่ทำการศึกษา สรุปดังตารางที่ 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแปรรหัสแต่ละตัวกับการยอมรับการปลูกพืชแซมฯ (Pooled-within-groups correlations between discriminating variables and canonical discriminant functions)

n=194

ตัวแปร	Function
X ₁ = อายุ (ปี)	0.015
X ₂ = จำนวนสมาชิกครัวเรือน (คน)	-0.181
X ₃ = ระดับการศึกษา	-0.020
X ₄ = พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	-0.035
X ₅ = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)	0.122
X ₆ = จำนวนแรงงานจ้าง (คน)	-0.037
X ₇ = รายได้รวม (บาท)	0.043
X ₈ = หนี้สินรวม (บาท)	0.040
X ₉ = การเป็นสมาชิกกลุ่ม	-0.033
X ₁₀ = ระดับความรู้	0.774
X ₁₁ = แหล่งความรู้	0.270
X ₁₂ = ระดับความคิดเห็นต่อการปลูกพืชแซมยางฯ	0.178
X ₁₃ = ระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจ	0.073
X ₁₄ = ระดับปัญหาเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ	-0.460
X ₁₅ = ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกพืชแซมยาง	-0.013
X ₁₁ = แหล่งความรู้	0.270

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภท (Canonical Discriminant Function Coefficients)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนก	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
1.ระดับความรู้ (X ₁₀)	0.838	0.534
2.ระดับปัญหาเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ (X ₁₄)	-0.554	-1.450
3.จำนวนสมาชิกครัวเรือน (X ₂)	-0.362	-0.267
4.จำนวนแรงงานในครัวเรือน (X ₅)	0.245	0.366
	ค่าคงที่	-1.650

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มี 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อการยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด คือระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ ระดับปัญหาการปลูกพืชแซมยางฯ จำนวนสมาชิกครัวเรือน และจำนวนแรงงานในครัวเรือน โดยมีสมการพยากรณ์ดังนี้

วิธีที่ 1 โดยการหาค่า Discriminant score ของกรณีที่น่าสนใจจากสมการจำแนกประเภท (Discriminant function) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการคะแนนดิบคือ

$$Y = -1.650 + 0.534 X_{10} - 1.450 X_{14} - 0.267 X_2 + 0.366 X_5$$

แล้วเปรียบเทียบค่า Discriminant score ว่าค่าที่ได้ (ค่า Y) นั้นใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของ Discriminant Score ของกลุ่มใดมากที่สุด หน่วยวิเคราะห์ก็จะเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นในที่นี้ค่าเฉลี่ยของ Discriminant score ของกลุ่มที่ไม่ปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดเท่ากับ -0.819 และกลุ่มที่ปลูกพืชแซมเท่ากับ 0.819

วิธีที่ 2 โดยการแทนค่าตัวแปรของกรณีที่น่าสนใจในสมการจำแนกประเภท (Discriminant function) ของแต่ละกลุ่ม ถ้าค่า Classification score (ค่า Y) ของสมการใดสูงที่สุด ให้จัดกรณีที่น่าสนใจเข้าอยู่ในกลุ่มนั้น

- สมการของกลุ่มผู้ปลูกพืชแซมคือ

$$Y_1 = -67.760 + 5.007 X_{10} + 19.698 X_{14} + 1.492 X_2 + 2.656 X_5$$

- สมการของผู้ไม่ปลูกพืชแซมคือ

$$Y_2 = -65.059 + 4.132 X_{10} + 22.072 X_{14} + 1.930 X_2 + 2.057 X_5$$

จากสมการที่ได้ นำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการส่งเสริมการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดให้กับเกษตรกรได้ถูกกลุ่มเป้าหมาย ตรงตามความต้องการของเกษตรกร และเพื่อให้ทรัพยากรที่นำมาใช้ในกระบวนการส่งเสริมนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557, น.91) ศึกษาการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 71.6 เป็นเพศชาย เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสสอดคล้องกับ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ และคณะ (2557, น.36) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกยางพาราในจังหวัดเชียงราย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 85 มีสถานภาพสมรส โดยที่กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่แตกต่างกันกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ โดยเฉลี่ยมีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3.49 คน ซึ่งสอดคล้องกับ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ และคณะ (2557, น.37) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 58 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เรียนจบในระดับประถมศึกษา และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.89 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรพงษ์ วิชัยศรี (2557, น. 68) ศึกษาเรื่องการจัดการการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 15 ไร่ต่อครัวเรือน เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 1.86 คน ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิชัย ลิมด้วง (2557, น. 82) ศึกษากระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรมีจำนวนแรงงานเฉลี่ยในครัวเรือน 1.38 คน และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานจ้าง สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557, น.91) และกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

มีรายได้ รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 147,987.63 บาท/ปี และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 119,902 บาท/ปี โดยที่เกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ นั้นมีรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรขายรายได้หลักจากการทำสวนยางพาราในขณะที่ต้นยางพารายังไม่ให้ผลผลิตจึงจำเป็นต้องหาอาชีพเสริมเพื่อทดแทนรายได้หลัก และรายได้ส่วนหนึ่งมาจากผลผลิตของพืชแซมยางฯ โดยรายได้เฉลี่ยรวมของเกษตรกร 133,944.59 บาท/ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับภาวดี สิทธิประเสริฐ (2557, น. 92) ศึกษาการจัดการปลูกยางพาราในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรต่อปีเฉลี่ย 303,247 บาท/ปี ภาระหนี้สินรวมของครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ เฉลี่ย 117,206 บาท และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ เฉลี่ย 70,498 บาท ซึ่งเกษตรกรกลุ่มที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีการนำเงินกู้ยืมมาใช้ในการลงทุนการบริหารจัดการพื้นที่การปลูกยางพารา และเพื่อลงทุนการทำกิจการอื่นๆ ในขณะที่ยังไม่มีรายได้จากการกรีดยางพารา และเกษตรกรทั้งกลุ่มที่ปลูกพืชแซมยางฯ และกลุ่มที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิชัย ลิมด้วง (2557, น. 82) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลูกค้า ธกส. เนื่องจากเป็นสถาบันการเงินที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกร

2. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีระดับความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบได้ถูก 13-15 ข้อ จากคำถามทั้งหมด 15 ข้อ) และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก (ตอบได้ถูก 10-12 ข้อ) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าระดับความรู้ของเกษตรกรส่งผลต่อการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา มิชะมา และคณะ (2555, น.129) ศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้และการสร้างความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา กล่าวว่า ทักษะความรู้ของเกษตรกรมีผลต่อการประกอบอาชีพ

2.2 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต แหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต ทั้งกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ประเภทสื่อสารมวลชนมากที่สุด เช่น หนังสือ วารสาร เอกสารแผ่นพับ วิทยุกระจายเสียง/เสียงตามสาย และโทรทัศน์ อาจเป็นเพราะเกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับจิรพร ยศอาลัย (2557, น.70) ศึกษาเรื่อง การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารมวลชนอยู่ในระดับน้อย

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต (ศึกษาเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ) พบว่า เกษตรกรกลุ่มที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (โดยมีการปฏิบัติ 10-12 ข้อ จากคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติทั้งสิ้น 15 ข้อ) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่า เกษตรกรไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด เกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต เนื่องจากเกษตรกรอาจจะไม่ทราบวิธีการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้องเพื่อทำการส่งตรวจ หรือการเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งตรวจมีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความค่าใช้จ่ายในการส่งตรวจ ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลวัลย์ แก้วดาทิพย์ (2557, น.63) ศึกษาปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า ปัญหาของปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิตและการจัดการของเกษตรกรชาวสวนยาง ได้แก่ ดินเสื่อมคุณภาพ และเกษตรกรขาดความรู้ในการเลือกสูตรปุ๋ยที่มีความเหมาะสม รวมถึงเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเงินทุน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

4. ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด พบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยาง มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ในประเด็นเรื่อง การปลูกพืชแซมยางฯ เป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับศศิรัตน์ แรมลี (2562, น.4) ศึกษาการสร้างรายได้เสริมในสวนยาง กล่าวว่าการปลูกพืชแซมเป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อเป็นการหารายได้พิเศษชดเชยการเสียโอกาสที่เสียพื้นที่ปลูกพืชชนิดเดิมมาเป็นการปลูกสร้างสวนยางพารา ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องของ การปลูกพืชแซมยางฯ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน สอดคล้องกับ ระวี เจริญวิภา (2562, น.178-179) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการปลูกพืชแซมนั้นเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ซึ่งโดยส่วนใหญ่นั้นการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ในพื้นที่อำเภอตะกั่วทุ่งนิยมปลูกข้าวไร่มากที่สุด โดยเกษตรกรที่ปลูกบางส่วนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อไว้บริโภคเองในครัวเรือน

4.2 แรงจูงใจเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด พบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมฯ มีประเด็นจูงใจมากที่สุดในเรื่องของการมีตลาดรับซื้อสินค้ามีผลต่อการตัดสินใจปลูกพืชแซมยางฯ เนื่องจากจากว่าตลาดการรับซื้อผลผลิตพืชแซม เช่น ข้าวไร่ สับปะรด ตะไคร้ กล้วย ฯลฯ ในชุมชนนั้น ยังมีน้อย อีกทั้งในปัจจุบันประเทศยังประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้าเกษตรล้นตลาดส่งผลให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในด้านการตลาดจำหน่ายผลผลิตสินค้า โดยสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์บ้างเล็กน้อย หรือจำหน่ายผ่านทางพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อในพื้นที่ ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีประเด็นจูงใจมากที่สุดในเรื่องของการสร้างรายได้เสริม ส่งผลต่อการตัดสินใจปลูกพืชแซมยางฯ ซึ่งสอดคล้องกับ ระวี เจริญวิภา (2562, น.178-179) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการปลูกพืชแซมยางของเกษตรกรนั้นเพื่อการเสริมรายได้ก่อนเปิดกรีดยางพาราโดยพืชแซมอาจมีรายได้สูงถึง 7,000-20,000 บาทต่อไร่ต่อปี

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด พบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีปัญหาด้านการตลาดมากที่สุดในเรื่อง การระบบการขนส่งและการคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากจากพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ของเกษตรกรอยู่ในเขตพื้นที่ชนบทถนนหนทางคับแคบ ไม่เอื้อต่อการขนส่งสินค้า อีกทั้งระบบการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรนั้น ยังมีราคาสูง และมีความล่าช้าในการขนส่งอาจจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตได้ และราคาผลผลิตของพืชแซมยางฯ มีราคาตกต่ำสอดคล้องกับ นิตดา รัศมีแพทย์ และ สุพัตรา ศรีสุวรรณ (2560, น.117-124) พบว่าเกิดความไม่แน่นอนในเรื่องของราคาผลผลิตจากการปลูกพืชแซมรายได้ในสวนยาง ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด ซึ่งสภาพพื้นที่ในการสวนยางพาราของเกษตรกรไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรมการปลูกพืชแซมยางเกษตรกรขาดแคลนแหล่งน้ำในพื้นที่ พื้นที่ความลาดชันของสวนยางพารา รวมถึงระยะปลูกของต้นยางพาราไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชแซมยางฯ

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีด

5.2.1 ด้านการส่งเสริม

กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ รวบรวม สายพันธุ์พืชแซมที่ปลูกในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดในชุมชน เช่น ศูนย์เก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ ซึ่งช่วยให้เกษตรกร หรือบุคคล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ที่สนใจสามารถเข้าถึงแหล่งสายพันธุ์พืชที่แข็งแรงในชุมชนได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยกระบวนการเก็บรวบรวมสายพันธุ์พืชแซมที่แข็งแรงนั้น อาจจะต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการดำเนินงาน ทั้งนี้ยังก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารภายในชุมชนได้อีกด้วย และหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในการผลิตพืชแซม ช่วยในเรื่องของการลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร เกิดความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นการรักษาระบบนิเวศในแปลงปลูก

กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ภาครัฐส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต เพื่อให้เกษตรกร ร่วมกันคิดร่วมกันทำ โดยมีภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนกลุ่ม และในเรื่องของการจัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ เพื่อเกษตรกรในทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงได้

5.2.2 ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชแซมยางฯ มีข้อเสนอแนะ ในเรื่องของ ภาครัฐและเอกชนควรมีการวิจัยและพัฒนาชนิดพันธุ์พืชแซมที่แข็งแรง ทนทานเหมาะสมต่อการปลูกพืชแซมยางฯ ผลผลิตดีมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากว่า พืชแต่ละชนิด แต่ละสายพันธุ์เติบโตได้ในสภาพที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ภาครัฐควรปรับปรุงสายพันธุ์พืชแซมที่เหมาะสมต่อการปลูกแซมในสวนยางพาราตาม แต่ละพื้นที่ภูมิภาค โดยเน้นชนิดพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด โตง่ายได้ผลผลิตสูง และภาครัฐควรมีการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต เพื่อให้เป็นแปลงเรียนรู้ต้นแบบให้แก่เกษตรกรผู้สนใจ

กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกพืชแซมยางฯ มีข้อเสนอแนะ ในเรื่องของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีการจัดหาตลาดรองรับผลผลิตของพืชแซมที่ปลูกในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกร เมื่อมีผลผลิตแล้วมีตลาดรองรับที่แน่นอน และภาครัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการปลูกพืชแซมยางพาราก่อนระยะเปิดกรีต ซึ่งในกระบวนการผลิตพืชแซม เกษตรกรจะต้องอาศัยเงินทุนในการจัดการพื้นที่เพาะปลูก การจัดหาเมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ การดูแลรักษา และการจ้างแรงงาน

6. การทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มี 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีตของเกษตรกร อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ดังนี้

ระดับความรู้ในการปลูกพืชแซมยางฯ มีผลในเชิงบวกกับการยอมรับการปลูกพืชแซมยางฯ เนื่องจากเกษตรกรที่มีความรู้มากสามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพ สามารถสร้างรายได้ในครัวเรือนจึงส่งผลให้เกษตรกรยอมรับการปลูกพืชแซมซึ่งไม่สอดคล้องกับนาราลักษณ์ ทานะ (2559, น.126) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร อำเภอแม่จรม จังหวัดน่านพบว่าความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

ระดับปัญหาที่เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมยางฯ มีผลในเชิงลบกับการยอมรับการปลูกพืชแซม คือเกษตรกรที่มีระดับปัญหามากก็จะยอมรับการปลูกพืชแซมยางน้อยลงเนื่องจากปัญหานั้นจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

จำนวนสมาชิกครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับการปลูกพืชแซมยางฯ เมื่อสมาชิกครัวเรือนมาก การยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางจะน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากว่าสมาชิกครัวเรือนบางคนไม่ได้เป็นแรงงานครัวเรือนในภาคการเกษตร

จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับการปลูกพืชแซมยางฯ คือเมื่อจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากขึ้นเกษตรกรจะยอมรับการปลูกพืชแซมมากขึ้น เนื่องจากว่า การที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มากขึ้นนั้นจะช่วยแบ่งเบาภาระในการทำกิจกรรมทางการเกษตร และยังช่วยลดภาระในเรื่องของค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงานได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การยอมรับการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราก่อนระยะเปิดกรีดของเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง มีข้อควรนำมาพิจารณาเป็นข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา

1.1.1 เกษตรกรควรพัฒนาตนเองในเรื่องของการใช้อุปกรณ์สื่อสาร ที่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายนั้น คือการใช้สมาร์ตโฟนเพื่อรับข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติ และนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

1.1.2 เกษตรกรควรปฏิบัติตามหลักการปลูกพืชแซมตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพืชหลัก และพืชแซมที่ปลูกมีคุณภาพดีผลผลิตสูง เป็นที่ต้องการของตลาด

1.1.3 ก่อนการปลูกพืชแซมเกษตรกรควรศึกษาความต้องการของตลาดก่อน และเลือกชนิดพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก ให้ผลตอบแทนไว คุ่มค่าต่อการลงทุน

1.1.4 เกษตรกรจะต้องตรวจสอบสภาพพื้นที่ ของตนเองก่อนการเพาะปลูกว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อไม่ให้ผลผลิตที่ได้เกิดความเสียหายในภายหลัง

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.2.1 ควรให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่เกษตรกร เมื่อเกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง พืชแซมให้ผลผลิตดีมีคุณภาพผลผลิตก็จะเป็นที่ต้องการของตลาด

1.2.2 ควรถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด

1.2.3 ควรสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่เกษตรกร ในเรื่องของการตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน เพื่อการตัดสินใจปลูกพืชแซม เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดินจะส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต

1.2.4 ควรหาทางส่งเสริมในเรื่องของการปลูกพืชแซมยาง ที่มีความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่เพื่อสร้างรายได้เสริมและความมั่นคงทางอาหารให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง

1.2.5 ทางภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้ ในกระบวนการวางแผนการผลิต อย่างเช่นในเรื่องของการปลูกพืชตามความเหมาะสมของพื้นที่ (Zoning) ด้านการตลาดภาครัฐควรมีการเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ เข้ามาทำงานเชิงบูรณาการร่วมกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 ควรหาแนวทางในการส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริม ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง

1.3.2 ควรหาแนวทางให้การแก้ไขปัญหาเรื่องตลาดรับซื้อผลผลิต หรือหาแนวทางในการผลักดันเกษตรกรรายย่อยให้เกิดการรวมกลุ่มและพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ศักยภาพในการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาชนิดของพืชแซมที่เหมาะสมต่อศักยภาพพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการปลูกในพื้นที่สวนยางพาราที่ต้นยางยังไม่พร้อมเปิดกรีด ของเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

2.2 ควรมีการศึกษาชนิดของพืชร่วมยางที่ควรส่งเสริมปลูกในพื้นที่สวนยางพารา หลังจากที่ดินยางพารามีอายุเกิน 3 ปี หรืออยู่ในระยะเปิดกรีด ของเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

2.3 ควรหาแนวทางการส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมด้านการเกษตรในพื้นที่ปลูกยางพารา ของเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางส่งเสริมการสร้างมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรในแปลงปลูกพืชแซมในสวนยางพารา เป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยทั้งตัวผู้ผลิต ผู้บริโภค รักษาระบบนิเวศในสวนยางพารา

เอกสารอ้างอิง

กัลยา มิชะมา และคณะ. (2555). ศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้และการสร้างความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา.

วารสารวิจัย มช. (บค.), 12(2), 128-139.

จิรพร ยศอาลัย. (2557). การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

นัตตา รัศมีแพทย์, สุพัตรา ศรีสุวรรณ. (2560). การปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอพุนพิน จังหวัด

สุราษฎร์ธานี. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 35(1), 117-124.

นาราลักษณ์ ทานะ. (2559). การยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภาวดี สิทธิประเสริฐ. (2557). การจัดการปลูกยางพาราในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ระวี เจริญวิภา. (2562). พืชร่วมในสวนยางพาราทางภาคใต้ของประเทศไทย : ผลกระทบและรูปแบบการปลูกอย่างยั่งยืน.

วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 37(1), 179-189.

วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์. (2557). รายงานการวิจัยปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ศัจรัตน์ แรมลี. (2562). การเสริมรายได้ในสวนยาง. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2564 จาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

https://www.raot.co.th/download/rubber_research/extra_income.pdf.

สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ และคณะ. (2557). วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกยางพาราใน จังหวัดเชียงราย.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 33(6), 213-222.

สิทธิชัย ลิ้มดี. (2557). กระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สุชาดา ทรงบัญญัติ. (2563). ผลกระทบโควิด-19 ต่อภาคเกษตร ข้อเสนอและการปรับตัวของ

เกษตรกร. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2563 จาก

<https://www.landactionthai.org/2012-05-18-03-24-45/article/item/2393-19-2.html>.

อิสรพงษ์ วิชัยศรี. (2557). จัดการการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

